

Sprawozdanie z obrad 57. sesji Komisji ds. Ludności i Rozwoju UN

„Assessing the status of implementation of the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and its contribution to the follow-up and review of the 2030 Agenda for Sustainable Development during the decade of action and delivery for sustainable development”

(Nowy Jork, USA, 29.04-03.05.2024)

Obrady 57. sesji Komisji ds. Ludności i Rozwoju UN rozpoczęły się od wystąpień powitalnych wypowiedzianych przez Noemí Espinoza Madrid, Ambasador Hondurasu przy ONZ i przewodniczącą sesji, Aminę J. Mohammed, Zastępcę sekretarza generalnego ONZ, Dr. Natalię Kanem, Dyrektora wykonawczego, United Nations Population Fund (UNFPA) oraz Li Junhua, podsekretarza generalnego, Economic and Social Affairs, Department of Economic and Social Affairs (UN DESA).

Następnie przedstawiono 2 raporty poświęcone ocenie stanu wdrożenia programu działania sformułowanego na konferencji w Kairze:

(a) Report of the Secretary-General on assessing the status of implementation of the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and its contribution to the follow-up and review of the 2030 Agenda for Sustainable Development during the decade of action and delivery for sustainable development (E/CN.9/2024/2)

(b) Report of the Secretary-General on programmes and interventions assessing the status of implementation of the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and its contribution to the follow-up and review of the 2030 Agenda for Sustainable Development during the decade of action and delivery for sustainable development (E/CN.9/2024/3).

Sesję zakończyło wystąpienie José Miguel Guzmána, szefa i założyciela meksykańskiej instytucji NoBrainerData. Meksykański demograf skupił się na formułowanych współcześnie obawach związanych z przemianami demograficznymi i na zestawieniu tych obaw z faktami odnoszącymi się do ich konsekwencji. Przedstawił 3 takie obawy: spadek ludności przeciwstawiany niedawnym jeszcze obawom o eksplozję demograficzną i przeludnienie świata, starzenie się ludności i masowe migracje międzynarodowe. W pierwszym przypadku wskazał na możliwość zastąpienia mniejszej liczby ludności kapitałem ludzkim i imigrantami. W drugim przypadku wskazał, powołując się na sytuację m.in. w Indonezji, że starzenie się ludności – poprzez pojawienie się wzmożonego popytu na usługi opiekuńcze – stworzy w ciągu następnych 30 lat 4,3 mln miejsc pracy dla pozarodzinnych opiekunów. W przypadku migracji zagranicznych zaznaczył, że w USA połowa zaobserwowanego wzrostu gospodarczego w ciągu ostatniego półwiecza pochodziła dzięki pracy imigrantów, zaś w przypadku Niemiec brak napływu oznaczałby spadek liczby ludności w ciągu ostatnich 3 dekad o 10 mln. W posumowaniu wskazał na niejednoznaczną ocenę ekonomiczno-społecznych konsekwencji zachodzących zmian.

Sesja zakończyła się pierwszym od kilku lat przyjęciem deklaracji, która została przegłosowana dzięki swojej zwięzłości, klarowności i niekontrowersyjności już w trakcie sesji otwierającej. Z nieformalnych informacji otrzymanych od pracowników Stałego Przedstawicielstwa wynika, że deklaracja ta to powtórzenie w mało zmienionej postaci podobnej, niekontrowersyjnej deklaracji rocznicowej sprzed 10 lat.

Po południu w Sali Zgromadzenia Ogólnego miała miejsce nie wchodząca w obrady komisji, choć tematycznie powiązana z jej ideą przewodną, sesja upamiętniająca 30. rocznicę ICPD.

Wtorkowe spotkanie Komisji rozpoczęło się od prezentacji najważniejszych rezultatów regionalnych konferencji, które odbyły się w 30. rocznicę ICPD w różnych częściach świata w 2023 r. Uczestniczyli w niej: Samar Alsibai przewodnicząca Syrian Commission for Family Affairs and Population; Alexei Buzu minister pracy i zabezpieczenia społecznego Mołdawii, Sergio Armando Cusicanqui Loayza, minister rozwoju Boliwii; Varawut Silpa-archa minister rozwoju społecznego i zabezpieczenia socjalnego Tajlandii.

Moderator pytał o najważniejsze wnioski płynące z przeglądu sytuacji demograficznej i stopnia zaawansowania wdrażania programu działania ICPD w poszczególnych częściach świata. Wnioski to: zaskakująco szybkie tempo zmian na obszarze Azji i Pacyfiku, prowadzące do tego, że TFR w ciągu 3 dekad obniżył się z 2,8 do 1,95, tj. poziomu niezapewniającego prostej zastępowalności pokoleń. W przypadku Europy zaznaczano odwracalność pozytywnych zmian w kontekście wpływu COVID-19, ale również narastającej się brutalizacji życia (wzrost częstości przemocy domowej w czasie pandemii). W przypadku Ameryki Łacińskiej i Karaibów podkreślano, że w warunkach znacznej mobilności mieszkańców tego regionu między krajami, tylko wspólne działania prowadzą do osiągnięcia pozytywnych wyników, jak to się stało w przypadku płodności nastolatek. Brak większych postępów w trakcie ostatniego dziesięciolecia odnośnie do ograniczania ubóstwa jest wynikiem przede wszystkim druzgocącego wpływu COVID-19. W przypadku Afryki problemem jest przekształcenie szybkiego tempa wzrostu liczby ludności w korzyści związane z dywidendą demograficzną. Kluczowym problemem jest w takim razie, z jednej strony, zapewnienie kobietom odpowiedniego wykształcenia, z drugiej - dostępu młodym osobom do pracy, z trzeciej zapewnienie im odpowiedniej pozycji na rynku pracy. Problemem są również coraz bardziej widoczne zmiany klimatyczne rzutujące na możliwości rozwoju gospodarczego. W przypadku krajów arabskich podkreślano powoli, ale stale, postępujące zmiany prawne prowadzące do poprawy statusu kobiet w społeczeństwie, przede wszystkim ograniczenie skali bardzo wczesnego zawierania małżeństw (w tym małżeństw dzieci), małżeństw wymuszonych. Z kolei zmiany klimatyczne prowadzą do konieczności rozbudowywania polityk rozwoju miast, patrząc na to, że zdecydowana większość ludności państw arabskich mieszka na terenach zurbanizowanych.

Drugie pytanie odnosiło się do specyficznego dla regionu wkładu ułatwiającego osiągnięcie celów ICPD. Reprezentantka krajów arabskich skupiła się na wsparciu młodzieży w zakresie edukacji i dostępu do rynku pracy jako warunku wstępnego zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia w powyższym dostępie dla dziewcząt. W przypadku Afryki podkreślono wciąż utrzymujące się, o ile nie pogłębiające się, różnice poziomu życia ludności miast i wsi.

Przedstawiciel Ameryki Łacińskiej i Karaibów wspominał o prowadzonych w tym regionie próbach poprawienia statystyk migracyjnych dzięki współpracy odpowiednich służb różnych krajów, co ułatwia pozyskanie informacji o realnej liczbie mieszkańców danego państwa. Kraje europejskie podkreślają znaczenie inwestycji w kapitał ludzki jako najlepsze narzędzie chroniące przed niekorzystnymi zmianami demograficznymi oraz promowanie równego podziału obowiązków domowych i rodzinnych w celu zmniejszenia obaw kobiet przed posiadaniem potomstwa. Budowanie odporności demograficznej to również budowanie polityk publicznych na bazie przebiegu życia i poprawianie możliwości zdrowego i aktywnego starzenia się. W przypadku krajów Azji i Pacyfiku warto podkreślić, że 7 spośród 10 najbardziej podatnych na zmiany klimatyczne krajów należy do tego regionu. Podkreśla to znaczenie konieczności wdrażania rozwiązań wzmacniających adaptację do zmian klimatycznych w celu uniknięcia tragedii. Tymczasem szybki wzrost ludności w ostatnich 2-3 dekadach sprawiał, że kwestie bezpieczeństwa klimatycznego czy ochrony przed klęskami żywiołowymi były marginalizowane, zaś ludzie osiedlali się przede wszystkim na terenach najbardziej podatnych na zalanie, osuwanie się, zapadanie się czy występowanie fali upałów.

W ogólnej dyskusji przedstawiciel Kuby zaznaczał konieczność ustalania na płaszczyźnie międzynarodowej celów i sposobów ich osiągnięcia na podstawie konsensusu oraz na podstawie dostępności do najlepszych opracowań naukowych, tj. wskazując na prace kubańskiego Centrum Badań Ludnościowych. Konieczność odwoływania się do konsensusu i wiedzy demograficznej podkreśliła też przedstawicielka Dominikany, zaznaczając, że jej kraj przygotowuje kongres statystyczny dla Ameryki Łacińskiej. Przedstawiciel Bośni i Hercegowiny wskazywał na konieczność podejmowania działań antydepopulacyjnych, podając, że projekcje dla jego kraju mówią, że do 2070 r. populacja tego kraju spadnie wskutek emigracji o 55%, zaś 63% ludności będzie w wieku 65+. Przedstawiciel Malawi podkreślił znaczenie Funduszu Ludnościowego ONZ jako źródła środków umożliwiających przygotowanie raportów i analiz wskazujących, jakie działania powinny być podejmowane jako priorytetowe dla uboższych krajów o największych wyzwaniach demograficznych. Przedstawicielka Zambii zaznaczyła rosnące wyzwania klimatyczne związane z długotrwałą suszą o skali, jakich jej kraj nie doświadczył w swojej dotychczasowej historii. Wymaga to już dziś działań na międzynarodową skalę, patrząc na dotkliwość suszy dla milionów mieszkańców i Zambii i innych krajów dotkniętych problemem. Przedstawicielka jednego z NGO wspominała o znaczeniu – wynikających z wniosków z ICPD – strategii regionalnych, wskazując Konsensus z Montevideo jako wzorcowy przykład takiej regionalnej strategii. Przedstawiciel Konga wspominał o konieczności wiązania walki z wczesnym, nastoletnim macierzyństwem z ograniczaniem wczesnego wychodzenia z systemu szkolnego, co jest ze sobą powiązane. Przedstawicielka Serbii wspominała o działaniach jej rządu na rzecz eliminacji dyskryminacji ze względu na wiek – zarówno w przypadku dzieci, jak i osób starszych. Wprowadzana jest tam polityka budowania relacji międzypokoleniowych i promowane są kontakty między różnymi grupami wieku, w tym i dzięki programom realizowanym przez podmioty publiczne. Przedstawicielka Republiki Wybrzeża Kości Słoniowej wspominała o działaniach jej kraju ukierunkowanych na obniżanie dzietności wciąż wynoszącej prawie 5,0. Nigeryjka wspominała o słabości afrykańskich służb statystycznych, co prowadzi do częstego podejmowania decyzji na

podstawie wycucia, a nie nauki. Jest to utrudnienie w przechodzeniu od ludności bazującej na liczbie do krajów bazujących na jakości ludności. W podsumowaniu paneliści ograniczali się do podkreślenia zaangażowania swoich państw w celu osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i programu wdrażania ICPD.

W drugiej części wtorkowej sesji prezentowany był ciąg dalszy narodowych wystąpień związanych z tematyką spotkania komisji.

Środa rozpoczęła się od panelu ze *stakeholderami*, w którym podjęto kwestie związków pomiędzy przemianami demograficznymi a wyzwaniem politycznymi, gospodarczymi i społecznymi. Ponownie paneliści wybrani byli tak, aby reprezentować różne części świata. Byli to: Lucy Fagan, lekarka i adwokatka spraw młodzieży; Silvia Giorguli Saucedo była szefowa El Colegio de México; Sivananthi Thanenthiran, dyrektor Asian-Pacific Resource & Research Centre for Women; Eliya Zulu dyrektor i założyciel African Institute for Development Policy.

Reprezentant Afryki zaznaczył, że kontynent ten czeka przygotowanie się na wzrost ludności o 1 mld w trakcie następnych 25 lat, co ma przede wszystkim poważne skutki dla systemu edukacji i rynku pracy, jeśli idzie o tworzenie nowych miejsc pracy. W tym ostatnim przypadku rodzi się pytanie, co ma być motorem wzrostu gospodarczego – industrializacja, serwicyzacja czy coś innego, nieznanego nam dziś obecnie. Dzieje się to wraz z szybką urbanizacją, która prowadzi do tego, że ponad połowa ludności kontynentu mieszka w miastach. Wyzwania są tak duże, że kontynent czeka na swój plan Marshalla umożliwiający pełne skorzystanie z dywidendy demograficznej. Reprezentantka Meksyku jako najważniejsze wyzwania w jej części świata wskazała redukcję nierówności społecznych, związanych z płcią, statusem społecznym, przynależnością etniczną. Co ciekawe, wyzwania klimatyczne w różny sposób uderzają w różne grupy (poprzez miejsce zamieszkiwania bardziej narażone na szkody są osoby starsze i pewne grupy etniczne), wzmacniając owe nierówności. Zgodziła się z tym wnioskiem reprezentantka Azji Południowo-Wschodniej, mówiąc, że wpływ zmiany klimatu utrudnia rozwój społeczno-gospodarczy, przyczyniając się do dłuższego utrzymywania się niekorzystnych norm obyczajowych (np. nastoletnie małżeństwa). Dodała, że w najuboższych krajach epidemia COVID-19 wyczerpała rezerwy systemu opieki zdrowotnej, osłabiając dostęp najuboższych grup do wielu oferowanych wcześniej bezpłatnie lub częściowo odpłatnie usług zdrowotnych. Ostatnia panelistka skupiła się na problemach związanych z tranzycją z dzieciństwa do wczesnej dorosłości, zaznaczając pozytywne aspekty wdrażania programu działania ICPD poprzez zwiększanie możliwości młodych ludzi dzięki dłuższej edukacji. Zaznaczyła konieczność długofalowego wspierania tych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które wspierają młodych ludzi, którzy z różnych względów nie podążają ścieżką prowadzącą jednoznacznie do sukcesu. W drugiej rundzie wypowiedzi kolejność mówców była odwrotna. Pierwsza mówczyni podkreśliła, że zdrowotne aspiracje młodzieży na całym świecie są podobne, choć ich obiektywna sytuacja w różnych częściach globu jest różna – młodzi czekają na dostęp do usług zdrowotnych, a szczególnie dekryminalizacji dostępu do niektórych form regulowania własnej płodności. Reprezentantka Azji Południowo-Wschodniej skupiła się na kwestii takiego prowadzenia polityki zdrowotnej i edukacyjnej, aby z definicji nie marginalizować pewnych grup etnicznych i wyznaniowych. Wdrażanie

pełnego uznania każdego mieszkańca kraju za obywatela o takich samych prawach jest kluczowe, w tym uznanie, że płeć i inne cechy jednostki i grup z definicji nie różnicują jej praw i obowiązków. S. Giorguli wskazała na rezultaty programu działania ICPD w sferze migracji. Zaznaczyła, że zazwyczaj mówi się o migrantach i ich cechach, potrzebach, natomiast zdecydowanie bardziej trzeba zaznaczać związki migracji z konsekwencjami dla społeczności lokalnych nimi dotkniętych – np. dzieci zostawione przez rodziców pracujących w innym miejscu częściej stykające się z przemocą, zaniedbaniem itp. Zaznaczyła również problem pełnego włączenia imigrantów w miejscu osiedlenia w dostęp do usług społecznych. E. Zulu zaznaczył, że tempo zmian demograficznych i zmian klimatycznych w Afryce prowadzi często do konieczności podejmowania nagłych działań, w efekcie czego przesuwane zasoby uniemożliwiają pełne zakończenie działań wcześniej planowanych i rozpoczętych, pojawia się zatem często niepełna realizacja założonych zadań. Wspomniał również o tym, że Afryka rykoszetem odczuwa skutki najważniejszych wydarzeń na świecie – COVID-19 zmniejszył skalę środków pomocowych płynących na kontynent, wojna rosyjsko-ukraińska podniosła ceny żywności, dokonała się znacząca dewaluacja walut tych państw.

W dyskusji pojawiły się głosy w różnym stopniu nawiązujące do wątków przedstawionych przez panelistów (po części były to wystąpienia narodowe). Reprezentantka Albanii zastanawiała się nad przyczynami szybkiego spadku dzietności na Bałkanach, wskazując na konieczność wspierania równouprawnienia kobiet i rozwoju usług zdrowotnych i opiekuńczych jako warunku odejścia od tego trendu. Reprezentantka Wielkiej Brytanii wskazała na konieczność poprawy sytuacji młodych kobiet, poprzez zwiększenie ich dostępu do edukacji i usług w zakresie zdrowia reprodukcyjnego, oraz domagając się większego udziału głosów młodzieży w podejmowaniu decyzji przez polityków. Reprezentant Serbii wspominał o odchodzeniu od polityki wobec osób starszych na rzecz polityki wobec starzenia się indywidualnego i populacyjnego jako ważnych działaniach podejmowanych przez jego rząd. Reprezentant Kenii wspominał o konieczności podejmowania przez globalną społeczność odpowiedzialności za wspieranie państw, które w wyniku działań wojennych w swojej okolicy zmuszone były do przyjęcia masowych uciekinierów wojennych i emigrantów. Reprezentantka Bośni i Hercegowiny skupiła się na ważności systemu edukacyjnego dla zapewnienia długotrwałego, zrównoważonego rozwoju, w tym i uczenia się przez całe życie i zapewnienie dostępu do cyfrowej edukacji. Reprezentant ACT Aliens wspominał o ważności personelu medycznego na terenach zacofanych w Afryce, które to osoby oprócz dostarczania usług medycznych oferują edukację – w tym zdrowotną – pełniąc rolę mediatorów, wspominał też o konieczności znajdowania środków umożliwiających działanie takich organizacji. Reprezentant Kuby podkreślił, że choć w skali światowej rośnie zamożność i zmniejsza się skala ubóstwa, to wciąż zwiększają się nierówności ekonomiczne między krajami i w ramach ich społeczności. Reprezentant Indonezji wspominał o tym, jak przy okazji przenoszenia stolicy jego kraju do nowego miejsca podejmowane są próby zbudowania miasta neutralnego dla środowiska naturalnego. Jest to możliwe tylko dzięki połączeniu działań władz państwowych, kapitału prywatnego, instytucji społeczeństwa obywatelskiego, instytucji międzynarodowych i osób prywatnych. Reprezentantka Nigerii podkreśliła, że 60% ludności Afryki to dzieci i młodzież, i zapytała, jak zbudować strategię i polityki uwzględniające zróżnicowaną sytuację

dzieci i młodzieży w skali świata, tak aby dokumenty ONZ były pod tym względem czytelne i w miarę szczegółowe. Reprezentantka Gambii zapytała o to, jak szybko wdrożyć działania mające na celu skorzystanie z dywidendy demograficznej, skoro w warunkach szybkiego spadku dzietności w Afryce za 20-30 lat w niektórych krajach będzie za późno na to. Reprezentantka USA pokreśliła konieczność uwzględniania w politykach krajowych podejścia przebiegu życia jako porządkującego owe polityki oraz coraz silniejszego uwzględniania zmian klimatycznych. Zastanawiała się również nad zmianami znaczenia terminu rodzina, co jej zdaniem jest kluczowe dla zrozumienia zachodzących w krajach rozwiniętych zmian zachowań rozrodczych. Reprezentantka Ghany podkreśliła, że chociaż obniża się odsetek np. młodych matek, to ich liczba bezwzględna pozostaje na zbliżonym poziomie, co oznacza, że potrzeby finansowe odnośnie do wspierania nastolatek w celu zapewnienia im dostępu do usług w zakresie planowania rodziny są takie same. Reprezentantka Advocates for Youth wspomniała o konieczności większego uwzględniania głosów młodzieży przy planowaniu polityk publicznych. Reprezentant Malawi zaznaczył, że z uwagi na wzrost liczby ludności problemy z podnoszeniem poziomu kapitału ludzkiego rosną, biorąc pod uwagę szybko rosnące koszty dostępu do edukacji i ochrony zdrowia. Reprezentant Egiptu zaznaczył konieczność współpracy między krajami, zwłaszcza niezbędną w przypadku migracji i chorób zakaźnych.

Z uwagi na znaczne spóźnienie sesja zakończyła się krótkimi minutowymi odpowiedziami panelistów. Pojawił się głos broniący kraje Afryki przed oskarżeniami o szybki wzrost antropopresji i negatywnego wpływu na zmiany klimatyczne – kraje te chcą zapewnić swojej ludności dobre warunki życia, zaś zmiany klimatyczne są głównie efektem działań krajów o obecnie najwyższym poziomie życia.

W drugiej części spotkania kontynuowano prezentację narodowych wystąpień, podobnie działo się w czasie sesji popołudniowej, kiedy to jako trzeci z kolei zabrał głos członek polskiej delegacji prof. Piotr Szukalski, wygłaszając polskie oświadczenie:

Mr. Chair,

Distinguished delegates and guests,

The Polish government follows with keen interest all UN activities related to implementation of sustainable development goals. The findings of the ICPD and the current work of the CPD are an important inspiration for the Polish government's activities in the field of impact on population and development policies. I would like to express my thanks to UN employees and their colleagues from the international community for their efforts in supporting Member States to achieve the SDGs.

Like many other European countries, Poland has experienced a number of unfavorable population changes in recent years. Higher mortality was already observed before the emergence of Covid-19, and due to the so called health debt, mortality is still higher than before the epidemic. The fertility level dropped below the lowest low fertility limit, and in 2023 it reached a record low value of just below 1.2. The vast majority of local communities are subject to depopulation and a change

in the age profile, which in some cases even manifests itself in the age pyramid's deformation. Since 2015, Poland has become an inflow country when it comes to international migration, and the phenomenon of immigration inflow was particularly visible in 2022, when Poland became home to over a million Ukrainian war refugees fleeing from the Russian aggressor.

In recent years, in the face of depopulation resulting from negative natural growth, the Polish government has undertaken a number of initiatives aimed at improving the demographic situation. The position of government plenipotentiary for population policy was introduced, ministries of family and senior policy were established, and in the last year, the Inter-ministerial Team for Counteracting Negative Demographic Phenomena was established. The Demographic Strategy 2040 has been developed, and work is currently underway on the assumptions of the migration policy. The newly appointed government continues the activities developed by its predecessors to support parenthood, which is reflected in the increase in the amounts of family allowances and the introduction of various forms of financial support for parents of children up to 3 years old, aimed at facilitating the return to work by increasing the ability to pay for care services. At the same time, a network of public institutions offering high-quality and affordable childcare is being developed.

In the face of the rapid aging of the population, actions are taken to activate seniors and provide them with care and nursing services. It is planned to introduce cash benefits in the near future, enabling dependent older people to purchase care services on the market. At the same time, solutions are being prepared to ensure permanent and equal access to personal assistance for people with disabilities, which will be financed from public funds. Despite no attempts to increase the statutory retirement age, the Polish government is trying to encourage as many seniors as possible to remain professionally active by introducing tax breaks that increase the attractiveness of longer work for employees and their employers.

Mr. Chair,

Poland remains strongly committed to the Cairo Programme of Action and the outcomes of its reviews and reaffirms its strong support for its further implementation. Poland will continue to work towards the full implementation of SDGs, addressing persistent inequalities and promote diversity, inclusion and the enhancement of resilience of societies.

I thank you for your attention!

W czwartek odbyła się dyskusja ekspertów narodowych prowadzona przez J. Wilmoth, szefa UN Population Division, który we wprowadzeniu przedstawił publikacje przygotowane w ciągu ostatniego roku przez kierowaną przez siebie instytucję oraz przedstawił informację o innych jej działaniach w trakcie ostatnich 12 miesięcy (raporty analityczne, prace o charakterze metodologicznym, w tym te wspierające krajowe instytucje progностyczne). W roli panelistów uczestniczyli: Juan Carlos Alfonso Fraga, wiceszef National Office of Statistics and Information of Cuba; Charles Banda dyrektor działu Population and Development at the Ministry of Finance and National Planning of Zambia, Apoorva

Jadhav, starszy badacz, Office of Population and Reproductive Health at the United States Agency for International Development (USAID); Gozel Nurmuradova, szefowa Population Department at the State Statistics Committee of Turkmenistan.

Pierwsza runda pytań poświęcona była specyficznym problemom krajów/regionów, z których pochodzą paneliści, zaś druga współpracy instytucji panelistów z UN Population Division. Ch. Banda wskazał na obciążenie dziećmi jako – obok urbanizacji – najważniejszy problem Zambii, typowy dla całej Afryki, i wynikające stąd problemy z zapewnieniem odpowiedniej opieki medycznej (w tym dla kobiet w ciąży) i usług edukacyjnych. G. Nurmyradowa, mówiąc o Turkmenistanie i innych krajach Azji Środkowej, wspomniała – oprócz szybkiego wzrostu ludności i wysokiego udziału dzieci – o niskich wartościach trwania życia i o masowej emigracji młodych ludzi z powodów ekonomicznych. Najważniejszym problemem jest stworzenie wystarczającej liczby stanowisk pracy o odpowiedniej jakości, co wspierane jest przez rząd odpowiednimi subwencjami. J.C.A. Fraga, mówiąc o specyfice Karaibów, podkreślił ich różnorodność etniczną i językową jako czynnik utrudniający wyciąganie wniosków o podobieństwie demograficznym. Niezależnie od poziomu dzietności i podobnej, niskiej umieralności wszystkie kraje łączy to, że są obszarem odpływu migracyjnego. Mówiąc o Kubie, wspomniął o jej specyfice, tj. przede wszystkim niskiej dzietności prowadzącej w ostatnich latach do ujemnego przyrostu naturalnego. A. Jadhav, mówiąc o działaniach rządu USA na rzecz krajów słabo rozwiniętych, wspomniała o wielkiej zmianie w zakresie struktury wieku, jak dokonała się w czasie ostatnich 60 lat, co rzutuje na priorytety pomocy. Kraje te są bardzo zróżnicowane w zakresie poziomie TFR. Migracje są traktowane jako bardzo ważny, jeśli nie kluczowy, czynnik poprawy warunków życia w tychże krajów. Podkreśliła również ważność tegorocznych wyborów prezydenckich w USA dla przyszłego modelu wsparcia.

Drugą rundę rozpoczął Ch. Bunda, wskazując na ważność projekcji UN PD dla wewnętrznej polityki rządu Zambii i na ważność przygotowania przez tę instytucję metodologii umożliwiającej estymacje i projekcje dla mniejszych obszarów kraju. G. Nurmyradowa wspomniała o ważności wskazań od UNPD odnośnie do sposobów monitorowania osiągnięcia SDGs i podręczników metodologicznych dla prac prognostycznych prowadzonych w Turkmenistanie. Fraga mówił o kubańskich instytucjach współpracujących z UNPD i o korzyściach metodologicznych płynących stąd dla krajowej statystyki oraz o tym, jak semantyka raportów przygotowywanych przez UN wpływa na zmianę języka służącego do opisu zjawisk ludnościowych, podając przykład starzenia się ludności. A. Jadhav podkreśliła ważność UNDP jako neutralnego i wiarygodnego gestora danych. Na bazie informacji UNDP można wspierać najbardziej potrzebujących, zmieniając na podstawie zbieranych danych obszary priorytetowe. Potrzebne są bardziej rozbudowane projekcje migracji jako kluczowego czynnika zmieniającego oblicze demograficzne wielu najuboższych krajów, choćby w wersji projekcji probabilistycznych. Potrzebne są również wiarygodne dane dla obszarów mniejszych niż kraj, dla jego regionów z uwagi na przestrzenne zróżnicowanie sytuacji demograficznej, ekonomicznej, politycznej i społecznej wielu państw.

Przed otwarciem dyskusji J. Wilmoth wspomniął, że kończą się prace nad probabilistyczną projekcją migracji międzynarodowych i będzie ona włączona do najnowszej projekcji ludnościowej ONZ. Dodał

również, że trwają prace nad wdrożeniem stosowanej przez UE klasyfikacji obszarów miejskich i nad włączeniem kwestii klimatycznych, a efekty tych prac powinny być widoczne w publikacjach UNPD w najbliższych dwóch latach. Przygotowywane są również projekcje na poziomie niższym niż krajowy dla niektórych, słabiej rozwiniętych państw

W dyskusji – po prezentacji reprezentantki Mauritiusa o charakterze wystąpienia narodowego (pod koniec pojawił się taki sam głos z Niemiec) – pojawił się głos z Iranu poświęcony konieczności wspierania rodziny i małżeństwa i potrzebie zbudowania bardziej rozbudowanych syntetycznych wskaźników temu poświęconych. Reprezentantka Serbii podkreśliła ważność prac prowadzonych w jej kraju odnoszących się do dyskryminacji ze względu na wiek i zaznaczyła konieczność gromadzenia odpowiednich danych w skali globalnej. Podkreśliła również ważność współpracy międzynarodowej na rzecz budowania więzi intergeneracyjnych jako warunku zrównoważonego rozwoju w sytuacji starzenia się ludności. Reprezentantka Nigerii spytała o kontynuację prac UNPD odnośnie do zmian ludnościowych w krajach, które w największym stopniu przyczyniać się mają do wzrostu liczby ludności. Zapytała również panelistę z Zambii, jak udało się w jego kraju ograniczyć szkolny *drop-out*. Przedstawiciel ECLAC wspomniał o zróżnicowanej wadze migracji w skali świata, najwyższej na obszarze Karaibów, i ważności posiadania wiarygodnych statystyk w tym względzie. Przedstawiciel Ruandy zapytał o włączanie big-data jako danych wyjściowych do projekcji ludnościowych w celu poprawienia ich jakości. Przedstawiciel Konga wspomniał, że głównym powodem międzynarodowych ruchów migracyjnych są przyczyny ekonomiczne i tylko pomoc skierowana na tworzenie miejsc pracy umożliwić może ograniczenie skali migracji. Reprezentantka ESCAP podkreśliła ważność prac UNPD jako zwornika statystyk krajowych, umożliwiających dokonywanie porównań i prowadzenie statystyk dla regionów. Przedstawiciel Jamajki mówił o problemach z depopulacją w związku niskim poziomem TFR i emigracją, prosząc o specjalną uwagę UNPD dla małych państw wyspiarskich. Reprezentantka Syrii wspominała o narastających problemach z dostępem do wody jako czynnika rzutującym na rozmieszczenie ludności w ramach krajach i o konieczności uwzględniania tego czynnika w projekcjach ludnościowych dla obszarów mniejszych niż kraj. W podsumowaniu, odpowiadając na pytanie z Nigerii, Ch. Banda wskazał bezpłatną, obowiązkową edukację jako główny czynnik zmniejszający dzietność nastolatków. Panelistka z Turkmenistanu wspominała o rodzinnej polityce prowadzonej w jej kraju. Panelista z Kuby zgodził się z głosem z Jamajki o konieczności traktowania przez UNPD małych krajów w szczególny sposób, choćby z uwagi na słabość krajowych instytucji statystycznych. A. Jadań, odpowiadając na pytanie z Nigerii, wspominała, że USAID oddziałuje na narodowe priorytety krajów wspomaganych. Odpowiadając na pytanie z Ruandy, wskazała, że wraz z US Census Bureau prowadzone są prace nad wskaźnikiem opisującym podatność na zmiany klimatyczne obliczanym na poziomie regionalnym i lokalnym.

Sesja popołudniowa poświęcona była prezentacji oświadczeń narodowych oraz oświadczeń instytucji międzynarodowych afiliowanych przy ONZ.

Poranna sesja piątkowa w pierwszej części poświęcona była końcowym oświadczeniom instytucji międzynarodowych afiliowanych przy ONZ, w drugiej zaś członkowie komisji dokonali wyboru przewodniczącego oraz 2 spośród 4 członków biura 58. sesji komisji, po czym – po podsumowujących

przemówieniach – komisja zakończyła tegoroczne prac. Natychmiast potem odbyło się pierwsze spotkanie w ramach 58. sesji, mające na celu ukonstytuowanie się biura przygotowującego przyszłoroczną sesję, co zakończyło tegoroczne obrady Komisji.

Przygotował dr hab. P. Szukalski, prof. UŁ /-/